

22888 - مقدار زکات فطر، و آیا دادن پول به عنوان فطریه جایز است؟

سوال

زکات فطر چقدر است؟ آیا می توان پس از نماز عید فطریه را داد؟ آیا دادن پول به عنوان زکات فطر درست است؟

پاسخ مفصل

از رسول الله - صلی الله علیه وسلم - ثابت است که ایشان زکات فطر را بر مسلمانان فرض گرداند که یک صاع از خرما یا یک صاع از جو باشد و دستور داد پیش از خارج شدن مردم به نماز - یعنی نماز عید - داده شود. در صحیحین از ابوسعید خدری - رضی الله عنه - روایت است که گفت: **«ما در زمان پیامبر - صلی الله علیه وسلم - آن را به صورت یک صاع غذا یا یک صاع خرما یا یک صاع از جو یا یک صاع از کشک یا یک صاع از کشمش می دادیم...»** برخی از علما منظور از غذا در این حدیث را گندم دانسته اند و برخی دیگر آن را به معنای هر غذایی می دانند که مردم یک منطقه به عنوان غذای اصلی از آن استفاده می کنند که فرقی نمی کند گندم یا ذرت یا غیر آن باشد که همین رای صحیح تر است، چرا که زکات فطر نوعی همدردی از سوی ثروتمندان با فقرا است و واجب نیست که مسلمان با غذایی جز غذای همان سرزمین با فقرا همدردی کند. اندازهی واجب یک صاع از اجناسی است که گفته شد. یک صاع یعنی چهار دو کف دست پر از غذا که از نظر کیلویی تقریباً برابر با سه کیلوگرم است. بنابراین اگر مسلمان یک صاع برنج یا هر غذایی که به عنوان غذای اصلی در سرزمینش استفاده می شود را به عنوان زکات فطر بدهد برایش کافی است.

آغاز وقت دادن زکات فطر شب بیست و هشتم رمضان است، زیرا اصحاب پیامبر - صلی الله علیه وسلم - یک یا دو روز پیش از عید زکات فطر را خارج می کردند و یک ماه قمری ممکن است سی یا بیست و نه روز باشد. پایان وقت ادای زکات فطر، نماز عید فطر است، یعنی تاخیر آن تا بعد از نماز عید جایز نیست، زیرا ابن عباس - رضی الله عنهما - از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روایت کرده که فرمود: **«هرکه پیش از نماز [عید] آن را ادا نمود پس زکاتی است پذیرفته شده، و کسی که پس از نماز ادایش نمود صدقه ای است از صدقات»** به روایت ابوداود.

نزد جمهور علما دادن پول به عنوان زکات فطر جایز نیست و این قول از نظر دلیل صحیح تر است و بلکه واجب ادای زکات از غذا است، یعنی همانطور که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - و یارانشان و جمهور امت انجام داده اند.

از الله متعال خواهانیم ما و همه ی مسلمانان را برای فهم دین و پایداری بر آن یاری دهد. و صلی الله و سلم علی نبینا محمد و علی آله و صحبه.